

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Θέμα : «Ειδικό Πρόγραμμα Αποκατάστασης»

Η Κυβέρνησή μας αντιμετώπισε με επάρκεια στην πρώτη φάση, τις πρώτες ώρες μετά τον σεισμό, τα προβλήματα άμεσης προτεραιότητας τα οποία δημιουργήθηκαν :

- Κινητοποίησε γρήγορα τις αρμόδιες υπηρεσίες του σχεδίου ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ.
- Εξήγγειλε τα βασικά μέτρα αντιμετώπισης των ζημιών.
- Κέρδισε τις πρώτες εντυπώσεις στο επικοινωνιακό πεδίο, κυρίως με τις συντονιστικές πρωτοβουλίες του πρωθυπουργού.

Από σήμερα Δευτέρα (13.9.1999) αρχίζει η δεύτερη φάση αντιμετώπισης των προβλημάτων του σεισμού. Η φάση αυτή έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά από την πρώτη και περικλείει ορισμένους κινδύνους που χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή λόγω της προεκλογικής περιόδου στην οποία εισερχόμαστε :

- Μπορεί να αναδειχθούν οι αδυναμίες και η αδράνεια των υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης και ιδιαίτερα η δυσκολία συντονισμού τους.
- Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μπορεί να αρχίσουν να αναδεικνύουν τα όποια διαδικαστικά προβλήματα, με ιδιαίτερα αρνητική επίδραση στην ήδη ευαίσθητη κοινωνική ψυχολογία, δεδομένης και της ιδιόρρυθμης σύνθεσης του πληθυσμού.
- Υπάρχει κίνδυνος να αντιμετωπίσουμε με ερασιτεχνισμό το επικοινωνιακό ζήτημα (πολλή ή λίγη ενημέρωση, άτονη ή υπερτονισμένη παρουσίαση των κυβερνητικών μέτρων κ.λπ.) και να αναπτυχθεί ανταγωνισμός μεταξύ των κυβερνητικών παραγόντων για την αποποίηση αρμοδιοτήτων και ευθυνών.

Παράλληλα, ενώ τις πρώτες μέρες οι αρμόδιοι Υπουργοί αφιερώνουν ολόκληρο το 24ωρο για την αντιμετώπιση των προβλημάτων από τον σεισμό, το επόμενο χρονικό διάστημα θα αμβλύνεται σταδιακά η δραστηριότητά τους, γιατί εκτός των άλλων αυτό θα είναι σε βάρος των άλλων καθηκόντων τους και της ολοκλήρωσης του κυβερνητικού έργου ενόψει εκλογών.

Για την αντιμετώπιση του ζητήματος υπάρχουν δύο κλασσικές λύσεις που κατά τη γνώμη μου **δεν ενδείκνυνται** :

Α' Λύση : Τα ζητήματα αντιμετωπίζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων και των ΔΕΚΟ κατά λόγον αρμοδιότητας, που συντονίζονται μέσω της Κυβερνητικής Επιτροπής.

Β' Λύση : Δημιουργείται ειδικός φορέας που συγκεντρώνει τις αρμοδιότητες όλων των αρμόδιων υπηρεσιών, που εποπτεύεται από τον Πρωθυπουργό ή Υπουργό.

Κατά τη γνώμη μου, καλύτερη είναι μία τρίτη λύση. Η οποία αξιοποιεί την υπάρχουσα δομή της Δημόσιας Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης, δημιουργώντας μέσα σ' αυτήν – όπου χρειάζεται – ειδικές υπηρεσίες ή ομάδες έργου, αλλά εξασφαλίζει «εξωτερικά» την παρακολούθηση και τον συντονισμό της εφαρμογής.

Ταυτόχρονα, η λύση αυτή εξασφαλίζει την πλήρη και αποκλειστική απασχόληση μιας ειδικής δομής με την παρακολούθηση και τον συντονισμό εφαρμογής των μέτρων που αποφασίστηκαν και όσων άλλων τα συμπληρώσουν.

Προϋπόθεση είναι να αναγνωριστεί ότι το σύνολο των μέτρων αντιμετώπισης του σεισμού, πρέπει πολιτικά να αντιμετωπιστεί ως μία ειδική διυπουργική δημόσια πολιτική που χρειάζεται προσεκτικό σχεδιασμό και συντονισμένη εφαρμογή. Επίσης, είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα ανάλογη των «μεγάλων έργων» ή σημαντικών προγραμμάτων και σύστημα παρακολούθησης και συνεχούς αξιολόγησης. Διοικητικά και επικοινωνιακά, θα μπορούσαμε να το προωθήσουμε ως έναν «ειρηνικό» ΞΕΝΟΚΡΑΤΗ, **πρότυπο για κάθε ανάλογη περίπτωση στο μέλλον.**

Σε μία πρώτη προσέγγιση προτείνω πρακτικά τα ακόλουθα :

1. Το σύνολο των διατιθεμένων πόρων και των λαμβανομένων μέτρων συγκροτούν το **«Ειδικό Πρόγραμμα Αποκατάστασης»** (το οποίο θα μπορούσε και να επωνυμοποιηθεί). Το Πρόγραμμα αυτό αποτελείται από Υποπρογράμματα, που για το καθένα έχει την ευθύνη σχεδιασμού και εφαρμογής του το αρμόδιο Υπουργείο ή δημόσιος φορέας.
2. Διαμορφώνεται **Σύστημα Διοίκησης του Προγράμματος** που περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα όργανα παρακολούθησης (monitoring) και συντονισμού :
 - **Διυπουργικό πολιτικό όργανο** που έχει ως αποκλειστικό έργο την πολιτική εποπτεία του συντονισμού των έργων και μέτρων του Προγράμματος και τη διατύπωση σχετικών εισηγήσεων στον Πρωθυπουργό και το Υπουργικό Συμβούλιο. Το όργανο αυτό εγκρίνει τη διαχείριση των συνεισφερομένων ιδιωτικών πόρων (που δεν ενσωματώνονται στον κρατικό προϋπολογισμό).
 - **Ομάδα Διοίκησης Έργου** (Task Force) του Ν. 2503 / 1997 από υπηρεσιακούς παράγοντες του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα και εμπειρογνώμονες, που έχει την ευθύνη του συντονισμού των έργων και μέτρων και την παρακολούθηση (monitoring) του Προγράμματος έχοντας καθημερινά ενημερωνόμενη βάση δεδομένων (data bank) και διατυπώνει εισηγήσεις προς το διυπουργικό όργανο. Στην Ομάδα Διοίκησης Έργου συμμετέχει **Επιστημονική Επιτροπή Καθοδήγησης** (Comité Scientifique de Pilotage) από επιστήμονες εξειδικευμένους στην οργάνωση μεγάλων προγραμμάτων και στην επικοινωνιακή ψυχολογία.
3. Εκπονείται **«Πρόγραμμα Ενημέρωσης»** (που μπορεί να ενταχθεί λειτουργικά στο Ειδικό Πρόγραμμα Αποκατάστασης) που βασίζεται σε προσεκτική ανάλυση της κοινωνικής ψυχολογίας, κυρίως σε περιπτώσεις σεισμών, και προσαρμόζεται καθημερινά στις εξελισσόμενες επικοινωνιακές ανάγκες του συνολικού Προγράμματος.

Σημειώσεις :

- Ο επικεφαλής της Ομάδας Διοίκησης Έργου θα πρέπει να είναι ιδιαίτερου κύρους και εμπειρίας σε ζητήματα Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (π.χ. Δημ. Ευσταθιάδης, Δημ. Σαράφογλου)
- Κρίσιμο θέμα είναι το πού υπάγεται πολιτικά το Πρόγραμμα και τα όργανα διοίκησής του. Θα μπορούσαν να υπαχθούν στο Υπουργείο Εσωτερικών για λόγους θεσμικούς ή στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. για λόγους ουσιαστικούς λόγω της υφής του Προγράμματος. Λόγω, όμως, της τεράστιας πολιτικής σημασίας του, του πολιτικού συμβολισμού και προς αποφυγή πιθανών διελκυστίνδων θα πρέπει να εξεταστεί η λύση υπαγωγής τους στο Πρωθυπουργό.